

Državna sadna razstava.

Spisuje F. P—k.
(Konec.)

Želeti bi bilo, naj bi si pri nas občine ali nekaj posestnikov vkupno sušilnice napravili. Dostikrat se sveže sadje ne more prodati, posušeno pa ostane več let ter se lahko v vsakem času in v lahkih zabojih razpošilja. Nekatero sadje se svežo ne ohrani, je za prevažanje sitno in drago, v posušeni pa ostane barva in okus in lahko kupca najde. Stroški za sušenje so majhni in delo lahko opravljajo ženske.

Sušilnico, kakor jo podoba kaže, je izumil Dor. Ryeder v Ameriki in je svoj patent prodal znani tvrdki Philip Mayfarth & Comp. Le-ta ima tovarno na Dunaji, Taborstrasse 76 in tudi po večjih mestih, ter jih v različnih velikostih izdeluje. Taka je 1·83 metra dolga, 56 cm. široka in ima 14 les. Lese so iz pocinjene svile.

Težka je 180 klg. in posuši v 24 urah po 260 kilo svežega sadja, ter velja 165 gld.

Druga pa je večja in močnejša, ima 2 predala prostor je za 22 les in je 2·90 metra dolga 71 cm. široka, ter je za večje posestnike.

Peč je 95 cm. visoka, ima dvojno steno, da se vročine veliko ne izgubi.

Na gornjem delu peči sloni sušilnica napaševno in sicer toliko, da je zgornji del za 75 cm. višji, kakor podoba kaže.

V 24 urah posuši 400 kilo svežega sadja. Peč je iz vlitiga železa, okusno izdelana in se lahko po zimi v hišo prestavi in kuri. Sušilnica in peč tehtata 310 kilo in velja 250 gld.

Henrik Mares, potovalni učitelj na Češkem, priporoča, naj bi gospodarji začeli ciguro pridelovati, ker baje več nese kot krompir ali žito. Iz njegove brošure posnamem sledeče: Cigura in njeno pridelovanje še ni staro. Leta 1770 so jo začeli baje jezuiti pri Münsteru obdelovati. Sedaj se je nekaj na Češkem in več

na Pruskem prideluje in od tam v Avstrijo in Rusovsko pošilja. Od novega leta se je na zunanje blago 1 gld. večja carina naložila, kar bi bilo našim gospodarjem v prid, kateri bi ciguro pridelovali.

Tovarne kupujejo sirovo 100 kilo po 2 do 2 gld. 50 kr. in posušeno pa 8—10 gld. Zemlja za ciguro se mora v jesen pognojiti in v jesen zorati. Prva brazda se z navadnim plugom orje, druga pa ravno tam po prvi z drugim plugom, ki je brez deske prerahlja, da mrtva zemlja na vrh ne pride. O spomladi se zemlja povlači in če zemlja ni čista, se z okopnikom raztrga in povalja.

Valjanje je potrebno, da se zemlja zdrava, seme ložje poseje in dalje vlago drži. Najbolje seme je holandsko in se dobi iz tovarnen v Magdeburgu, kilo po gld. 1·50.

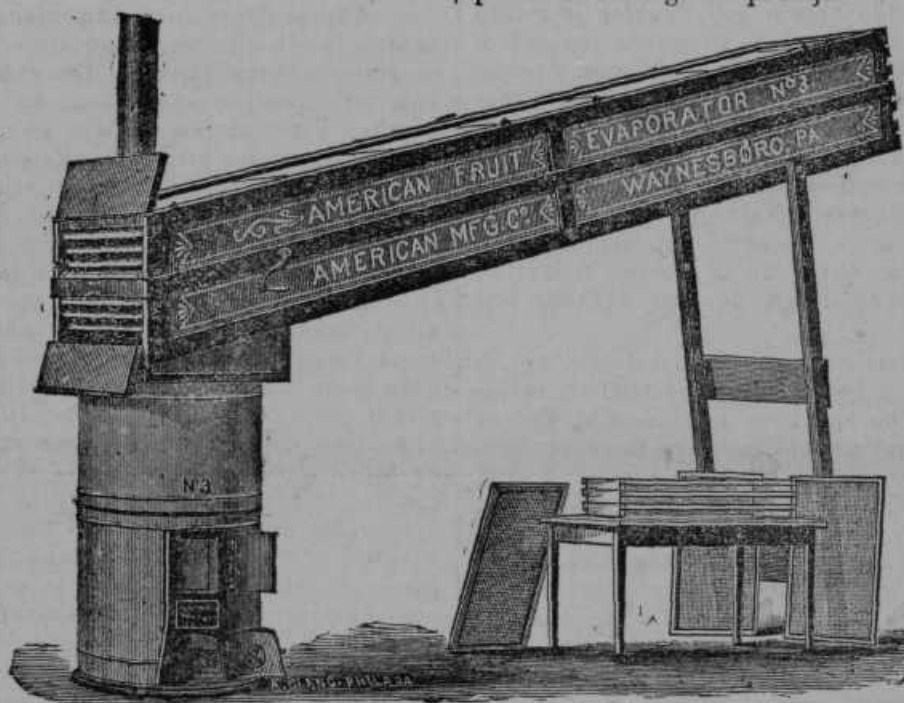
Holandska cigura zraste krajša, pa je debela in stori tudi v zemlji, ki ni globoko dobro zrigolana.

Seme seje se s strojem, kakor koroza 4 do 5 mm.

globoko v vrste po 28 cm. narazen. Na oral se 3—4 kile semena potrebuje. Ko je seme posejano, se spet povlači in povalja.

Prvokrat se vrste okopljejo koncem aprila ali v začetku maja. S prva se rastline le malo vidijo in začetnik bi mislil, da nič ne bode. Ko rastline 3—4 peresa dobijo, se okoplje in čez 14 dni spet, in takrat se pregoste odstranijo in pustijo se le močnejše rastline po 15 cm. ena od druge rasti. Drugokrat se okoplje v začetku junija in če je travnato, še poprej. Rastline, katere začnejo cvetne popke poganjati, se izruvajo, sicer drugim škodujejo. Čez 16—do 20 tednov začnejo spodnja peresa rmeneti in to je znamenje, da so korenine za izruvanje zrele. Če se pusté preveč dozoreti, postanejo korenine trde, lesene in imajo manjšo vrednost.

Nekaj dni pred izkopanjem se perje obira, živini poklada in svinjam kuha. Za skapanje morajo biti ozke pa dolge lopate ali pa se z globokim plugom izorje.

daj v kak hlev, ki že morebiti dolgo ni bil prevetren, so te oni plinovi tako prevzeli, da ti solze stopijo v oči. Konjskemu očesu, ki je tako nježno in občutljivo, mora torej tudi škodovati oni sopuh. Prezračni torej tudi pogosto hleve; ne bode zeblo živali. Zdravi zrak bogato nadomesti toplo soparico.

Drugi pomoček: Ne obešaj konju gar previsoko. Ako mora žival iz visokega vleči krmo, lahko mu pade kaka smet, resa itd. v oko. Navadno se spravijo te reči iz očesa s solzami, ki pridejo konju. Ali lahko je tudi, da ostanejo v očesu. Nastane potem vnetje, in oko je izgubljeno. Ako so pa gare nižje, primerne konjevi visokosti, ne pade lahko kaj v oči.

Tretjič: Ne obešaj konju obočnic. Zoper to razvado se je že mnogo pisalo in govorilo, a vselej zastonj. Navadno mislijo, da se konj manj plaši, če ima obočnice; češ, nič ne vidi, kaj se okoli njega godi, ker je prisiljen, le pred sebe gledati. Ali konj trpi pri tem dvojno muko. Muči ga radovednost, katere ne more nasititi. Rad bi videl vse okoli sebe, pa ne more. To ga vznemirja in se plaši lahko še bolj, kakor če bi imel prosto oko. Ako si kak predmet lahko prosto ogleda in spozna, da nič ni nevarnega, ostane miren. Ako pa vidi kako reč le od strani in ne popolnoma, dozdeva se mu to hujše, kakor je v resnici. Od tod torej še večja plašljivost. Trpi pa tudi oko samo. Konju ste očesi tako vravnani, da gledate na stran. Če ju pa zakrivate obočnici, mora se žival siliti, da gleda naprej. To jo pa boli. Ni torej čudo, da začne oko slabeti, da zboli in na zadnje ugasne.

Četrtrič: Ne mahaj konju z bičem okoli glave, da ne zadeneš očesa.

Sejmovi. Dne 26. februarja v Arveži, Kozjem, Ločah, Rogatei, Laškem trgu, Slov. Bistrici in Rogatei. Dne 27. februarja v Imenem. Dne 28. februarja na Bregu v Ptujih in v Šostanji. Dne 1. marca v Marenbergu (za konje) in na Planini. Dne 2. marca na Vranskem in v Poličanah.

Dopisi.

Od Male nedelje. (Leposlovno društvo.) Nemila osoda, katera je vsled smrti Nj. vis. cesarjeviča Rudolfa zadela cesarsko obitelj, ter sploh tudi celo Avstrijo, bila nam je povod, da smo od „leposlovnega bralnega društva“ dne 3 t. m. nameravali veselico na spomlad t. j. na mesec maj morali odložiti. Društveniki so se sicer v napovedanih prostorih sešli, kjer se je poročilo društvenega delovanja položilo, odobrili letni račun, ter volili novi odbor za bodoče leto. Vsi predmeti bili so v obče s pohvalo in zadovoljstvom rešeni, ter v odbor voljeni gg. A. Božić, S. Cvahte, Mihalić, L. Slana in H.

Stuhec. Društveni tajnik, g. Cvahte, prečital nam je več navdušenih in laskavih došlih pisem, katera so nam naši rojaki z zdatnimi darovi priposlali, med katerimi omenjamo v prvi vrsti g. dr. Filipiča, odvetnika v Celji, g. učitelja Kosi v Središči g. A. Spindlera v Ptujih i. t. d. Med čitanjem le teh pisem se je mnogokratno živio in končno naj srčnejša za hvala izrekla. Društvo je potem sklenilo, da ima razun svoje knjižnice še sledeče časnike naročene: „Slov. Narod, tri iztise Slov. Gospodarja, Mir, Slov. Svet, Edinost, Brus, Kmetovalec in Zvon.“ Društvo pristopi, kakor navadno, v družbo sv. Mohorja in Slov. Matico kot letnik. Po končanem društvenem zborovanju sledilo je več podučljivih govorov, posebno podučljiv bil je g. tajnikov v spomin V. Vodnika. Za tem je sledila lepa deklamacija, katero nam je navzoči pesnik gosp. Flegarič navlaš za ta večer zložil. Ko so nam tako v bratski slogi ure našega shoda hitro potekle, smo se ločili z zaupanjem, da danes odloženo veselico v spomlad še ugodneje izvršimo. „Dal Bog srečo!“
Radislavski.

Iz Bučkovec pri Mali nedelji. (Potreben opomin.) Dne 30. prosinca vršila se je veselica pri nas v nekem prav nerodnem kraju. Oni gostilničar bi bil bolj za to, da bi ga v Sibirijo poslali kamenja tret ali pa v Turčijo Turkom čebula saditi. To gostilno si je namrec neki mlad trgovček vzel v najem, nosi pa na svojem pečatu v sredi Slovencev napis nemšk. On silno zoper čč. gg. duhovnike zabavlja in in jih grdo črni. Zato bi ga človek vprašal, ali je slovenske matere sin? Če hoče narodjak biti, drži naj se naroda in naj ne lomi tako slovensčine, kakor da bi piščetom vodo sekal! Ali se mu pa zdi krivo, da bi slovenski govoril? Od Slovencev živi in zato nas še za „tume paure“ ima, nemščine pa sam ne zna, saj bi ga pravi Nemci ne razumeli, tako govori nemški. Tedaj bode pač najboljša za-nj, da gre s svojimi tisočaki v daljno Indijo, da se nauči indijanskega jezika, ker se mu zdi naš mili slovenski jezik preprost. Ako se to izgodi, bodo imeli čč. gg. duhovniki pred njegovim blatnim jezikom in tudi mi drugi bomo imeli mir. Šolska mladina bode dosti boljše, ker ne bode toliko pohujšljivih reči videla, tacih, da se odrastlim gabi, mladost pa veselje dobi do razuzdanosti. Skoraj se bode bati za mladiča, da ne bi na zadnje s svojo razuzdanostjo zblaznel in svoje tisočake še kedaj v blaznici porabil. Zato ga opomnimo, če hoče biti tak, kakor za stan sodi, naj se poboljša, če pa ne, v prihodnjic zna še kaj več slišati.
Stanko Trnski.

Iz Vržeja. (Raznoterosti.) Iz našega prijaznega trga že dolgo ni bilo nobenega glasa. Ne vém, od česa to pride. Indi se vse giblje, snujejo se bralna društva, samo pri nas vse spi.